

Mobil Uygulamalar?n?n Evrensel Tasar?m ?lkelerine G?re ?ncelenmesi i?in Kontrol Listesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Mobil Uygulamalar?n?n Evrensel Tasar?m ?lkelerine G?re ?ncelenmesi i?in Kontrol Listesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26200>

?zet

Mobil Uygulamalar?n?n Evrensel Tasar?m ?lkelerine G?re ?ncelenmesi i?in Kontrol Listesi, ?enel, ?enel ve G?nayd?n (2019) taraf?ndan mobil uygulamalar?n Evrensel Tasar?m ?lkeleri'ne uygunlu?unu sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla geli?tirilm? bir ara?t?r. Bu kontrol listesi, ?zellikle mobil ??renme (m-??renme) materyallerinin eri?ilebilirli?ini ve kullan?labilirli?ini objektif kriterlerle incelemeyi hedefler. Ara? , toplamda 45 maddeden olu?makta olup, geli?tirme s?recinde kapsam ge?erli?i i?in uzman g?r?lerine ba?vurulmu? ve y?ksek d?zeyde ge?erlik ve g?venirlik kan?tlar? sunulmu?tur. Kapsam Ge?erlik ?ndeksi (KGI) 0.95 olarak, puanlay?c?lar aras? uyu?um y?zdesi ise 0.98 olarak rapor edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Mobil uygulamalar, evrensel tasar?m, eri?ilebilirlik, mobil ??renme, kontrol listesi, ?zel e?itim, tasar?m ilkeleri.

Yazarlar

Selma ?ENEL, H. Cenk ?ENEL, Serap G?NAYDIN.

Ama?

Bu kontrol listesinin temel amac?, piyasada mevcut olan veya geli?tirilmekte olan mobil uygulamalar?n, Evrensel Tasar?m ?lkeleri do?rultusunda ne ?l?de kapsay?c? ve eri?ilebilir oldu?unu belirlemektir. Ara? , ?zellikle ?zel e?itim ihtiyac? olan bireyler de dahil olmak ?zere geni? bir kullan?c? kitlesinin mobil ??renme kaynaklar?na eri?imini g?vence alt?na alacak tasar?msal eksiklikleri tespit etmeyi ama?lamaktad?r. Kontrol listesi, geli?tiricilere ve ara?t?rmac?lara, mobil aray?zlerin ve etkile?im ??elerinin evrensel standartlara uygunlu?unu de?erlendirmede yap?land?r?lm?? ve objektif bir ?er?eve sunar.

Yap?

Kontrol listesinin temel yap?s?, mobil uygulamalar?n tasar?m ?zelliklerini Evrensel Tasar?m ?lkeleri (Universal Design Principles) ?er?evesinde incelemeye odaklanm??t?r. Bu ilkeler; e?itlikçi kullan?m, kullan?mda esneklik, basit ve sezgisel kullan?m, alg?lanabilir bilgi, hataya kar?? tolerans, d??ük fiziksel ?aba ve yakla??m ve kullan?m i?in boyut ve alan gibi ana kategorileri kapsamaktad?r. ?l?ek, bu ilkelerin mobil aray?zlere ?zg? alt kriterlerini ?l?en 45 maddeden olu?ur.

?l?ek, mobil uygulamalar?n yaln?zca teknik i?levselli?ini de?il, ayn? zamanda bili?sel y?k, etkile?im kolayl??? ve ??renme deneyimini destekleme kapasitesini de de?erlendiren multidisipliner bir yap? sunar. Bu kapsaml? yap?, kontrol listesinin mobil ??renme ba?lam?nda

mobil uygulamalar?n tasar?m kalitesini bütüncül olarak ölçmesini sa?lar.

Geçerlik

Kontrol listesinin geçerlik çal??malar?, uzman görüşlerine dayalı kapsam geçerli?i yöntemiyle yürütülmüştür. Ölçeğin maddelerinin do?rulu?u, kapsam?n yeterli yans?t?l?p yans?t?lmad??? ve kriterlerin ilgili temel ilkeyi kar??lay?p kar??lamad??? konusunda uzman görüşü alınm??tır. Bu amaçla, Bilgisayar ve Ö?retim Teknolojileri E?itimi (BÖTE) alanında lisansüstü e?itimi olan 6 uzmandan veri toplanm??tır.

Uzman görüşleri analiz edilirken, Lawshe (1975) tarafından formüle edilen Kapsam Geçerlik Oran? (KGO) hesaplanm??tır. Yapılan analizler sonucunda, oluşturulan kontrol listesi formuna ait genel Kapsam Geçerlik ?ndeksi (KGI) de?eri 0.95 olarak bulunmuştur. Bu de?er, kontrol listesinin ölçmek istedi?i yapıyı temsil etme yetene?inin akademik olarak kabul edilebilir düzeyde oldukça yüksek oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Kontrol listesinin güvenilirlik çal??ması, puanlayıcılar arası güvenilirlik yöntemiyle incelenmiştir. Puanlayıcıların mobil uygulamalar? de?erlendirmede ne derece tutarlı oldukları?n belirlemek amacıyla yapılan bu analizde, puanlayıcıların uyuşum yüzdesi hesaplanm??tır.

Elde edilen sonuçlara göre, puanlayıcıların uyuşum yüzdesi 0.98 gibi çok yüksek bir de?ere ulaşm??tır. Bu bulgu, kontrol listesinin farklı de?erlendiriciler tarafından kullanıldığında dahi son derece tutarlı ve objektif sonuçlar üretti?ini, yani yüksek düzeyde puanlayıcı güvenilirli?ine sahip oldu?unu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Sa?lanan kaynak materyalde, kontrol listesinin yapısal boyutları?n belirlemeye yönelik herhangi bir Faktör Analizi (Açıklayıcı veya Doğrulayıcı) çal??ması?na dair bilgi bulunmamaktadır. Kontrol listesi, do?as? gere?i önceden belirlenmi? Evrensel Tasar?m ?lkeleri temelli teorik bir çerçeveye dayandığından, geçerlik çal??maları? kapsam geçerli?ine odaklanm??tır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Kontrol Listesi)

Format: 45 maddeden oluşan ikili (Evet/Hayır veya Karşılıklı/Karşılıklı olmayan) de?erlendirme formatında geliştirilmiştir. Ancak, incelenecek tasar?msal ögeye göre sayısal derecelendirme ölçe?i biçiminde (örneğin, Likert tipi) de uygulanabilir.

Mevcut Diller: T?rk?e

Pop?lasyon Grubu: Mobil uygulama geli?tiricileri, e?itim teknolojisi uzmanlar?, ?zel e?itim uzmanlar? ve ara?t?rmac?lar.

Ya? Grubu: Uygulaman?n de?erlendirildi?i ya? grubu de?il, ?l?e?i uygulayan uzman ve ara?t?rmac? kitlesi.

Pop?lasyon Detaylar?: Ge?erlik ?al??mas?, Bilgisayar ve ??retim Teknolojileri (B?TE) alan?nda lisans?st? e?itimi olan 6 uzman ile y?r?t?lm?t?r.

Test Metodolojisi: Uzman de?erlendirmesi ve i?erik analizi. Lawshe Kapsam Ge?erlik Oran? (KGO) kullan?larak maddelerin ge?erli?i test edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Eri?ilebilirlik, mobil uygulamalar, mobil ??renme, Lawshe Kapsam Ge?erlik Oran?, kullan?c? deneyimi, B?TE, evrensel tasar?m.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: Selma ?ENEL (selmahocuk@gmail.com)

Yaz??ma Adresi: Selma ?ENEL (selmahocuk@gmail.com)

?zinler, ?cret ve Test Y?l?

Kontrol listesi, 2019 y?l?nda yay?mlanan akademik makale kapsam?nda geli?tirilmii?tir. Kullan?m izinleri ve ?cret bilgisi i?in sorumlu yazar Selma ?ENEL ile ileti?ime ge?ilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi: selmahocuk@gmail.com.

Kaynaklar

?enel, S., ?enel, H. C., & G?nayd?n, S. (2019). Herkes i?in mobil ??renme: Mobil uygulamalar?n evrensel tasar?m ilkelerine g?re incelenmesi. *Ankara ?niversitesi E?itim Bilimleri Fak?ltesi ?zel E?itim Dergisi*, 20(1), 73-92. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.377503>

Makalenin tam metnine Dergipark ?zerinden ula??labilir: dergipark.org.tr

Orijinal kontrol listesi PDF dosyalarından indirilebilir:

[mobil-uygulamalarinin-evrensel-tasarim-ilkelerine-gore-incelenmesi-icin-kontrol-listesi-toad.pdf](#)

[mobil-uygulamalarinin-evrensel-tasarim-ilkelerine-gore-incelenmesi-icin-kontrol-listesi-toad.pdf](#)

Mobil Uygulamaların Evrensel Tasarım İlkelerine Göre İncelenmesi için Kontrol Listesi Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Kontrol listesi toplam 45 maddeden oluşmaktadır. Örnek madde:

Aktif katılım, keşif ve denemeye teşvik eden görevler verilmiştir.

ARABPSYCHOLOGY.COM